

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง และหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงในสัปดาห์ที่ 1 และระยะติดตามผลหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงในสัปดาห์ที่ 4 แบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา (The One-group Time Series Design) มีรูปแบบ ดังนี้

O_1	X	O_2	O_3
-------	---	-------	-------

O_1 = การวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง

X = การใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล

O_2 = การวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล หลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1

O_3 = การวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล หลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ พยาบาลวิชาชีพใหม่ ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 1 ปี ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการฝึกการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมอย่างเป็นทางการ และผ่านการปฐมนิเทศการเป็นพยาบาลใหม่ของโรงพยาบาลเมืองจะเซิงเทราแล้ว

กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 ซึ่งเริ่มปฏิบัติหน้าที่พยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยต่าง ๆ ของกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองจะเซิงเทรา จำนวน 14 คน

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

หอผู้ป่วยต่าง ๆ ของกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ชุด ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล คือ แบบแผนกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยงนำไปใช้ในการดูแลพยาบาลวิชาชีพใหม่ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป็นหัวหน้าทีมการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะการเตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง ระยะการทดลองปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยมีคู่มือปฏิบัติการของพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่เป็นแนวทางปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยง และพยาบาลวิชาชีพใหม่ และระยะการรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล

2. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการทดลอง คือ แบบวัดความรู้ของพยาบาลพี่เลี้ยงก่อนและหลังการอบรมโครงการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง คือ แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ซึ่งเป็นแบบแผนกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยงนำไปใช้ในการดูแลพยาบาลวิชาชีพใหม่เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป็นหัวหน้าทีมการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง ระยะทดลองปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ ระยะรวบรวมข้อมูล ซึ่งระยะทดลองปฏิบัติงานร่วมระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่เป็นเวลา 4 สัปดาห์ มีคู่มือปฏิบัติการของพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่เป็นแนวทาง

ปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลพี่เลี้ยง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนในการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย ความหมายของพยาบาลพี่เลี้ยง หลักการทั่วไปของรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง วัตถุประสงค์ของรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลพี่เลี้ยง การเตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง ทักษะที่จำเป็นสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง กระบวนการสร้างสัมพันธ์ทางพระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงกับพยาบาลวิชาชีพใหม่

กิจกรรมที่กำหนดให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นหัวหน้าทีมพยาบาลใหม่ ประกอบด้วย การมอบหมายงาน การตรวจเยี่ยมทางการพยาบาล การบันทึกทางการพยาบาล การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล การนิเทศบุคลากรทางการพยาบาล การประเมินผล การพยาบาล รายงานการรับ-ส่งเวร การวางแผนการพยาบาล การรับคำสั่งการรักษา การติดต่อประสานงาน และการปฏิบัติการพยาบาล

ส่วนที่ 2 แผนปฏิบัติการกิจกรรมการนิเทศของพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยง และกิจกรรมของพยาบาลวิชาชีพใหม่ แบ่งเป็น 4 สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่ได้เรียนรู้งานโดยทั่วไป และเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานในบทบาทสมาชิกทีมพยาบาล

สัปดาห์ที่ 2 เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในบทบาทหัวหน้าทีมพยาบาล เวรเช้า

สัปดาห์ที่ 3 เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในบทบาทหัวหน้าทีมพยาบาล เวรบ่าย และเวรดึก

สัปดาห์ที่ 4 เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานในบทบาทหัวหน้าทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3 ตารางกำหนดกิจกรรมสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยงในการดูแลพยาบาลวิชาชีพใหม่ เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการทดลอง คือ แบบวัดความรู้ของพยาบาลพี่เลี้ยงก่อนและหลังการอบรม โครงการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ ซึ่งเป็นแบบวัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยงและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง สำหรับพยาบาลพี่เลี้ยงเป็นผู้ตอบในระยะก่อนและหลังการอบรม (Pre-post Test) สร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัยด้วย

การศึกษา ทบทวนตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลพี่เลี้ยง มีเนื้อหาครอบคลุม ความเป็นมาของพยาบาลพี่เลี้ยง คุณลักษณะของพยาบาลพี่เลี้ยง บทบาทของพยาบาลพี่เลี้ยง ทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบถูก-ผิด จำนวน 30 ข้อ โดยข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง คือ แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ประเมินผลโดยหัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้วัดก่อนและหลังการทดลอง สร้างและพัฒนาโดยผู้วิจัยด้วยการศึกษา ค้นคว้า จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามขึ้นโดยบูรณาการจากกรอบแนวคิดเรื่องทีมการพยาบาลของ กองการพยาบาล สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2539) และจากแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลในงานวิจัยของ ดำรงศักดิ์ สงเอียด (2547) รวมทั้งแนวคิดในเรื่องบทบาทของพยาบาลวิชาชีพของ สมจิต หนูเจริญกุล (2543) ได้แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำ และการเป็นผู้จัดการ แล้ว นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ตรวจสอบคุณภาพ โดยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเนื้อหาในคู่มือปฏิบัติการของพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง จำนวน 5 ท่าน (ดังมีรายนามในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความครอบคลุม ความชัดเจนของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษา ซึ่งปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านเห็นชอบให้นำคู่มือรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ไปใช้ โดยเสนอแนะให้ปรับเนื้อหา และภาษาให้กระชับ ชัดเจน รวมทั้งจัดรูปแบบคู่มือให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ ผู้วิจัยจึงทำการแก้ไขและปรับปรุงคู่มือปฏิบัติการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ตามข้อเสนอแนะ และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการทดลอง คือ แบบวัดความรู้ของพยาบาลที่เลี้ยงก่อนและหลังการอบรมโครงการพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ นำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย

2.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ผ่านการแก้ไขเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ (รายนามดังภาคผนวก ก) ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผู้วิจัยนำแบบวัดความรู้มาปรับปรุงทั้งสำนวนภาษาและความสอดคล้องของเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้จริง

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยงไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพมากกว่า 6 ปี และมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และไม่มีรายชื่อเป็นพยาบาลที่เลี้ยง จำนวน 30 คน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความยากง่าย (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้ค่าความเที่ยง .75 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .2-.7 และค่าความยากง่ายรายข้อ อยู่ระหว่าง .3-.7 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อให้มีความชัดเจนมากขึ้น และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง

3. แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ ผ่านการแก้ไขเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดังมีรายนามในภาคผนวก ก) ตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาในข้อคำถามที่เหมาะสมและครอบคลุมความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล สำนวนภาษาสื่อความเข้าใจ เป็นภาษาที่เหมาะสมกับเนื้อหาและถูกต้องตามวิธีการเขียนตามหลักวิชาการหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ ในส่วนของเนื้อหา สำนวนภาษา มีส่วนที่ต้องปรับปรุงในบางข้อ และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้จริง

3.2 การหาความเที่ยง (Reliability)

วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงนำแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมของพยาบาลวิชาชีพใหม่ เท่ากับ .90 ซึ่งลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนน ดังนี้ (กนกวรรณ มาลาคินต์, 2542)

ปรับปรุง	ให้ 1 คะแนน หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมได้น้อยมาก ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง ต้องการคำแนะนำอย่างมากในการปฏิบัติกิจกรรม
พอใช้	ให้ 2 คะแนน หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมได้น้อย ไม่สามารถตัดสินใจได้ดี ต้องกำหนดกิจกรรมให้และให้คำแนะนำอย่างมากเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติกิจกรรม
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นที่น่าพอใจ ต้องการคำแนะนำที่เหมาะสมกับปัญหาและสถานการณ์ที่ประสบอยู่
ดี	ให้ 4 คะแนน หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมได้ผลดี มีความแม่นยำในการปฏิบัติ ให้คำแนะนำเพียงเล็กน้อยก็สามารถแก้ปัญหาได้
ดีมาก	ให้ 5 คะแนน หมายถึง	การปฏิบัติกิจกรรมได้ผลดี มีประสิทธิภาพ มีความแม่นยำ ตัดสินใจได้ดี ปฏิบัติได้โดยไม่ต้องคำแนะนำ

การแปลผลให้คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ตั้งแต่ระดับ 5 ระดับ จนถึง 1 คะแนน เป็นระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ตั้งแต่ระดับมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด

การแปลผลให้คะแนนจากแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ตั้งแต่ 1 คะแนน จนถึง 5 คะแนน เป็นระดับความสามารถในการปฏิบัติงานตั้งแต่ระดับต่ำที่สุดถึงระดับดีมากมีการคิดคะแนนโดยนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันแล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย โดยใช้หลักการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในระดับดีมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในระดับดี

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในระดับ

ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในระดับต่ำ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00-1.49 หมายถึง มีความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในระดับ

ต่ำที่สุด

การดำเนินการทดลอง

ภายหลังจากโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และได้รับการอนุญาตในการทำวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยและจริยธรรมการวิจัยในคน โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทราแล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการทดลอง

เตรียมเครื่องมือวิจัย เมื่อโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัยได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล แบบวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรมโครงการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล

เตรียมสถานที่สำหรับการทดลอง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ส่งถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อขอทำการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

1.2 ประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การเตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง ดังนี้

1.3.1 คัดเลือกพยาบาลพี่เลี้ยง โดยผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยให้หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้คัดเลือกพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยโดยพิจารณาคุณสมบัติพี่เลี้ยง ดังนี้

1.3.1.1 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี

1.3.1.2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.3.1.3 มีความรู้ความชำนาญทางทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก

1.3.1.4 สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยได้อย่าง

เหมาะสม

1.3.1.5 มีความสามารถทางด้านการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

1.3.1.6 สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีทักษะการติดต่อสื่อสาร

1.3.1.7 มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อ

ภาพพจน์วิชาชีพ

1.3.1.8 มีความสามารถในการเผชิญการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.3.2 ติดต่อประสานงานพยาบาลพี่เลี้ยงที่ได้รับการคัดเลือกโดยสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย และการเข้าอบรมพยาบาลพี่เลี้ยงตามวันและเวลาที่กำหนด

1.3.3 การฝึกอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง ดำเนินการจัดการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยงตามโครงการ เรื่อง รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่

1.3.4 การวัดความรู้พยาบาลพี่เลี้ยง โดยวัดก่อนการอบรมเพื่อเป็นการประเมินความรู้พื้นฐานของพยาบาลพี่เลี้ยง และวัดหลังการอบรม เพื่อประเมินความรู้ที่ได้จากการอบรม

1.4 เตรียมอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง ดังนี้

1.4.1 ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลพี่เลี้ยง โปรแกรมการฝึกอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง มากำหนดเป็นหลักสูตรในการฝึกอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง และกำหนดวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม

1.4.2 เขียนโครงการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง

1.4.3 เสนอโครงการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยงต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อพิจารณาอนุมัติ

1.4.4 ผู้วิจัยทำเรื่องขอหนังสือเชิญวิทยากรจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ส่งถึงวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม

1.4.5 ดำเนินการจัดอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง ระยะเวลา 1 วัน ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 อาคารอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยมีพยาบาลพี่เลี้ยงที่ได้รับการคัดเลือกร่วมโครงการ จำนวน 14 คน และผู้สนใจเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงเข้าร่วมการอบรม จำนวน 16 คน รวมจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งสิ้น 30 คน

ภายหลังการอบรม ผู้วิจัยทำการวัดผลความรู้ของพยาบาลพี่เลี้ยงโดยใช้แบบวัดความรู้พยาบาลพี่เลี้ยง เมื่อทำการวิเคราะห์คะแนนที่ได้พบว่า ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้นจากก่อนการอบรม ทุกคน และผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้หลังการอบรม ร้อยละ 65 ขึ้นไป ซึ่งเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ร้อยละ 60 ภายหลังการวัดผลผู้วิจัยได้เฉลยคำตอบในแบบวัดความรู้ รวมทั้งการเพิ่มเติมความรู้ทางวิชาการแก่พยาบาลพี่เลี้ยง

1.4.6 ประสานงานในการจัดตารางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ คือ ระยะเวลาของการทดลอง 4 สัปดาห์ มีเวลาในการปฏิบัติงานตรงกันเป็นเวลา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 รวมทั้งปฏิบัติงานเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึกร่วมกัน

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยใช้แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพใหม่ ก่อนเริ่มการปฏิบัติงานร่วมกันกับพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นครั้งที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ โดยพยาบาลพี่เลี้ยงที่ได้รับการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ โดยรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลและรับทราบการใช้คู่มือปฏิบัติการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ ดำเนินการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในการดูแล สอน สาธิตและแนะนำหน้าที่ของหัวหน้าทีมการพยาบาลให้กับพยาบาลวิชาชีพใหม่ในหอผู้ป่วย โดยปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ตามคู่มือปฏิบัติการสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา (ภาคผนวก ค) โดยมีพยาบาลพี่เลี้ยงเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และประเมินผลตามแนวทางในตารางกำหนดกิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยง (ภาคผนวก ค) ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นเวลา 3 วัน โดยปฏิบัติการในเวรเช้า 3 ครั้ง

เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่ได้เรียนรู้งานโดยทั่วไป และพัฒนาทักษะ

การปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกทีมพยาบาล

กิจกรรม 1. พยาบาลพี่เลี้ยงสอน ให้คำแนะนำแก่พยาบาลวิชาชีพใหม่ตามเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน เปิดโอกาสให้พยาบาลวิชาชีพใหม่ซักถามข้อสงสัย

2. พยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ ทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ

แผนปฏิบัติงานของพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ เตรียมความรู้ให้พร้อมก่อนขึ้นปฏิบัติงาน

3. พยาบาลพี่เลี้ยงสาธิตและอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในฐานะสมาชิกทีมพยาบาล

4. ประเมินผลและหาแนวทางการแก้ปัญหาของการปฏิบัติงานร่วมกัน

แนวทางการประเมินความสามารถ

1. พยาบาลวิชาชีพใหม่มีทักษะและความชำนาญการปฏิบัติการพยาบาลในฐานะสมาชิกทีมพยาบาลเพิ่มขึ้น

2. พยาบาลวิชาชีพใหม่ได้ทบทวนเตรียมความรู้ให้พร้อม เมื่อขึ้นปฏิบัติงานเพื่อให้การพยาบาลขั้นพื้นฐานจนถึงการพยาบาลที่ยู่ยากซับซ้อน

3. พยาบาลวิชาชีพใหม่สามารถฝึกกิจกรรมตามแผนการรักษาให้สอดคล้องกับแผนการรักษาพยาบาลและใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหา

สัปดาห์ที่ 2 ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นเวลา 3 วัน โดยปฏิบัติการในเวรเช้า 3 ครั้ง

เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาล เวรเช้า

กิจกรรม 1. พยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ร่วมกันศึกษาการเป็นผู้นำในแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทและสถานการณ์

2. พยาบาลพี่เลี้ยงสอนและแนะนำพยาบาลวิชาชีพใหม่ถึงแนวทางการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาล ได้แก่ การมอบหมายงาน การตรวจเยี่ยมผู้ป่วย การบันทึกทางการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล การนิเทศการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล

3. พยาบาลพี่เลี้ยงแนะนำกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และขั้นตอนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นในฐานะหัวหน้าทีมพยาบาล

4. พยาบาลพี่เลี้ยงสอนและแนะนำการรับคำสั่งการรักษาและการปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการรักษาอย่างถูกต้อง

แนวทางการประเมินความสามารถ

1. พยาบาลวิชาชีพใหม่มีความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้นำและผู้จัดการและฝึกฝนบทบาทจนสามารถใช้ภาวะผู้นำได้

2. พยาบาลวิชาชีพใหม่แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมบุคคลและสถานการณ์

3. พยาบาลวิชาชีพใหม่ฝึกปฏิบัติงานหัวหน้าทีมการพยาบาล ได้แก่ การมอบหมายงาน การตรวจเยี่ยมผู้ป่วย การบันทึกทางการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประชุมปรึกษาก่อน และหลังให้การพยาบาล การนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล การติดต่อประสานงาน การรับคำสั่งการรักษาได้อย่างเหมาะสม

สัปดาห์ที่ 3 ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นเวลา 3 วัน โดยปฏิบัติการเวรเบา 2 ครั้ง และเวรดึก 1 ครั้ง

เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงาน และเพิ่มทักษะ การปฏิบัติงานหัวหน้าทีมการพยาบาล เวรเบาและเวรดึก

กิจกรรม 1. พยาบาลพี่เลี้ยงสอนและแนะนำพยาบาลวิชาชีพใหม่ในการประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานหัวหน้าทีมการพยาบาล เวรเช้า มาสู่การปฏิบัติงานเวรเบาและ เวรดึก

2. พยาบาลพี่เลี้ยงแนะนำพยาบาลวิชาชีพใหม่ในการฝึกคิด และตัดสินใจใน การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงในเวรเบาและเวรดึก

แนวทางการประเมินความสามารถ

1. พยาบาลวิชาชีพใหม่ฝึกปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมเวรเบา และเวรดึก โดยสามารถใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. พยาบาลวิชาชีพใหม่สามารถร่วมเสนอแนวทางการแก้ปัญหา และอุปสรรค การปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์

สัปดาห์ที่ 4 ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นเวลา 3 วัน คือ โดยปฏิบัติการเวรเช้า 1 ครั้ง เวรเบา 1 ครั้ง และเวรดึก 1 ครั้ง

เป้าหมาย เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใหม่สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานของหัวหน้าทีม การพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม 1. พยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ทบทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ตรวจสอบประสบการณ์เพิ่มเติม ฝึกฝนจนมั่นใจว่าปฏิบัติได้

2. พยาบาลพี่เลี้ยงให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ได้แสดงบทบาทของ ตนเองอย่างเต็มความรู้ความสามารถ โดยนิเทศงานอยู่ห่าง ๆ และเป็นที่ปรึกษา

แนวทางการประเมินความสามารถ

1. พยาบาลวิชาชีพใหม่ทราบถึงการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการในบทบาทต่าง ๆ และสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม

2. พยาบาลวิชาชีพใหม่และสมาชิกในทีมมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน พร้อมทั้งจะร่วมปฏิบัติงานในทีมการพยาบาลในบทบาทต่าง ๆ

ในระยะทดลองนี้ กลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้แสดงบทบาทดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพใหม่ ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยร่วมกับพยาบาลพี่เลี้ยงและอยู่ภายในการดูแลของพยาบาลพี่เลี้ยง

2. ผู้วิจัย อำนวยความสะดวกด้านเอกสารวิชาการ และการประสานงานในการดำเนินกิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ พร้อมด้วยการปรึกษาหารือระหว่างผู้วิจัย พยาบาลพี่เลี้ยง และหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อเป็นการกำกับดูแลป้องกันปัญหาและแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ร่วมกัน

3. หัวหน้าหอผู้ป่วย คอยดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลวิชาชีพใหม่ พร้อมทั้งสังเกตและประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติการสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา

3. ขั้นตอนการประเมินผลการทดลอง

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลการทดลอง โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยภายหลังสิ้นสุดการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 1
2. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล แก่หัวหน้าหอผู้ป่วยภายหลังสิ้นสุดการทดลอง ในสัปดาห์ที่ 4

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

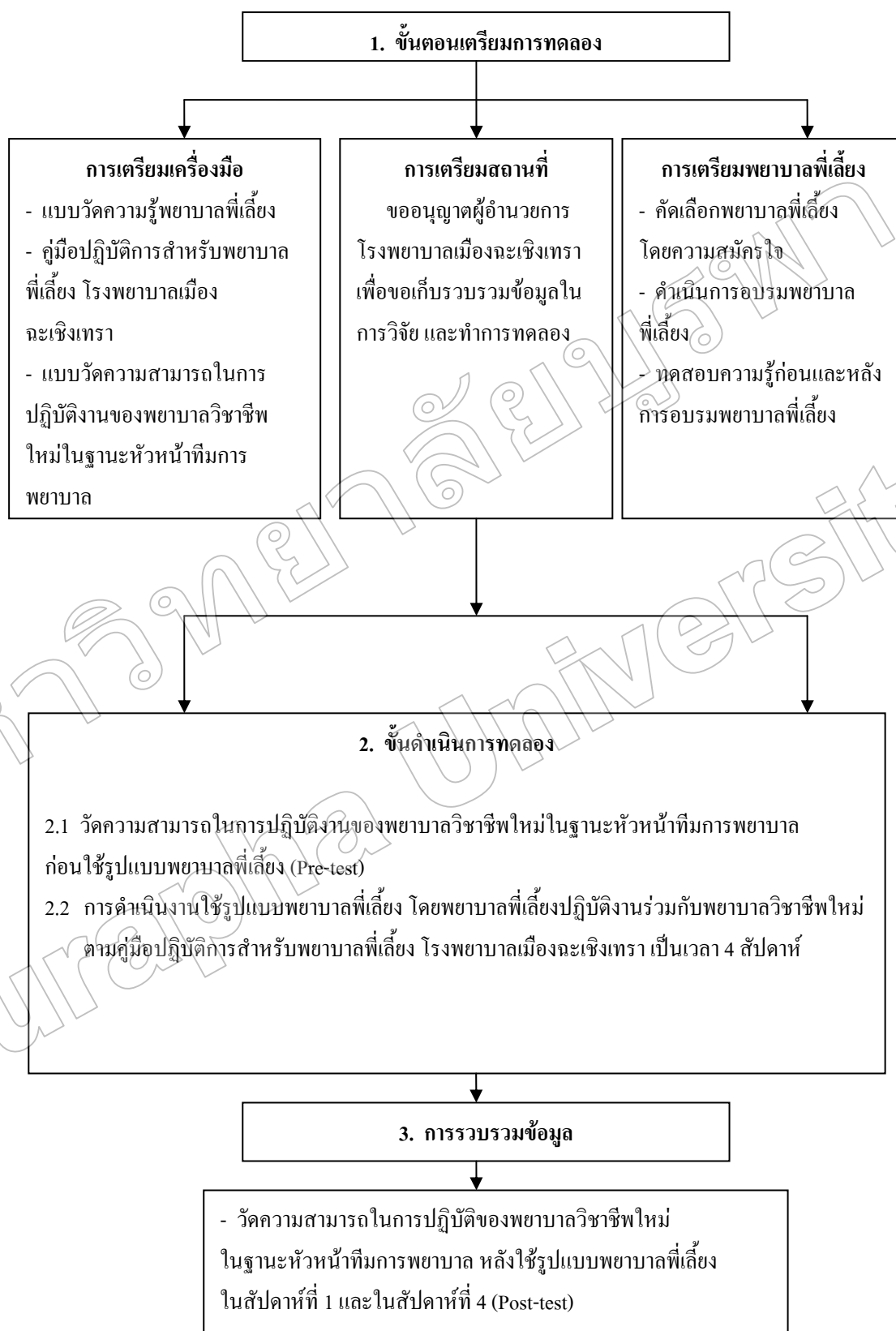
ผู้วิจัยนำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อเสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อผ่านการพิจารณาเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงนำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์กับคณะกรรมการวิจัย และจริยธรรมการวิจัยในคน โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งผ่านการอนุญาตให้ทำการวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามแผนการดำเนินการวิจัย คือ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จัดทำโครงการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง ขออนุมัติใช้สถานที่สำหรับการอบรม จากนั้นร่วมคัดเลือกพยาบาลพี่เลี้ยงเข้าร่วมโครงการโดยสมัครใจ เข้าร่วมชี้แจงโครงการวิจัยกับพยาบาลวิชาชีพใหม่ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเข้าไปสร้างสัมพันธภาพกับพยาบาลวิชาชีพใหม่ พยาบาลพี่เลี้ยง และหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นรายบุคคล เพื่อแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย และชี้แจงแนวทางเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจาก

การวิจัยจะถูกนำเสนอในทางวิชาการ และใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการทำวิจัยเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถูกปกปิดไว้เป็นความลับ โดยที่ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเสนอในภาพรวม จะไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุล ซึ่งข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้จนกว่าจะได้รับอนุมัติการสำเร็จการศึกษาจากบัณฑิตศึกษา จึงจะทำลายข้อมูลทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกกับผู้วิจัยในการที่จะถอนตัวออกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ซึ่งจะไม่มีผลใด ๆ ต่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือสิทธิต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ ทั้งในด้านบริการ และด้านบริหารจากองค์การ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลจบใหม่ มาคำนวณหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ในเรื่อง อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน คำนวณหาค่าเฉลี่ยร้อยละ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ ระหว่างหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 กับหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 4 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05



ภาพที่ 2 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง